

NYHED

HK'ERNE ER LIMEN I VIRKSOMHEDEN: BRUG OS MERE TIL DET, VI ER GODE TIL

29. september 2021 | [HK Stat](#) | [Michael Bech](#)

Der har længe manglet fængselsbetjente i Danmark. Men løsningen på et ømt problem kan ligge lige for: Ansæt flere HK'ere i de danske fængsler og arresthuse til sagsbehandling. På den måde kan betjentene blive aflastet og koncentrere sig om arbejdet med de indsatte. Vi har været på det topsikrede Enner Mark Fængsel for at høre om arbejdsbetingelserne.

[Ansættelse](#) [Stress](#) [HK Statbladet](#)

Det topmoderne Enner Mark Fængsel åbnede uden for Horsens i 2006. Foto: Lars Aarø

Når man kører fra motorvejen ved Horsens, kører man blot et par kilometer mod landsbyen Enner, før huse og tæt trafik bliver erstattet med marker og småveje med landbrugsmaskiner. Og mens man er på vej langt ud på landet, dukker skiltet op til højre. 'Fængslet', står der. Men der er kun grønne marker i udsigt.

Rundt om næste hjørne dukker en anden udsigt op. 'Området TV-overvåges', fortæller et nyt skilt. Bag ved det brydes markerne af en række grå-gule bygninger omringet af en seks meter høj mur med tilhørende pigtrådshegn.

Vi er ankommet til det topmoderne Enner Mark Fængsel. Et af Danmarks nyeste lukkede fængsler, som i 2006 stod klar til at afløse det nedslidte statsfængsel inde i selve Horsens.

Her afsøner nogle af Danmarks mest rå fanger deres dom, mens stedet er arbejdsplads for omkring 260 ansatte. Og så er fængslet et område, hvor svanerne søger tilflugt for at finde en sikker yngleplads bag murene.

FÆNGSLER ER BLEVET MERE RÅ

Kriminalforsorgen er ansvarlig for de danske fængsler. I forsorgen er man smerteligt bevidst om, at fængselsbetjentene i øjeblikket forsvinder i hast fra det stadig hårdere arbejde inden for murene, mens der uddannes alt for få nye fængselsbetjente. Så der skal findes løsninger og ressourcer andre steder, hvis ikke forråelsen i de danske fængsler skal tage overhånd.

- Der er perioder med afklapsninger mellem fangerne og sammenstød. Og der er et internt kodeks mellem de involverede, som betyder, at ingen fortæller noget – heller ikke offeret. Derfor er det godt at have overvågning – for kameraerne viser for det meste hele hændelsen, siger Karina Maybritt Vilstrup, som er afdelingssekretær og TR.

LÆS OGSÅ: [Kriminalforsorgen skal bygges op](#)

Hun har været ansat her 13 år og er en af de 9 HK Stat-medlemmer i fængslet. HK'erne arbejder i en politisk styret statslig virksomhed, hvor de 5 afdelingssekretærer er placeret ude på hver deres respektive afdeling i fængslet. Samtidig arbejder 2 økonomimedarbejdere 2 flex-medarbejdere i 'inspektionen', som er fængslets hovedkvarter.

- De lukkede fængsler er i dag meget mere rå, end de var for år tilbage. Sådan har udviklingen været, selv om vi stadig er mange faggrupper involveret i indsatsen omkring de indsatte. Men hvis jeg var utryg ved at være her, så gjorde jeg det ikke, siger Karina.

ØGET PRES PÅ SAGSBEHANDLING

Dorte Witzansky er en anden af afdelingssekretærene. Hun har været ansat ved fængslet i 36 år – de første mange år ved Horsens Statsfængsel – og hun har helt samme billede af en forråelse af fængselsmiljøet og et øget konfliktniveau blandt de indsatte.

- Men jeg er ikke bange for at bevæge mig ud blandt de indsatte. Jeg ved, at de andre medarbejdere har min ryg, når jeg er på arbejde. Der er en høj grad af personalesikkerhed. Og vi oplever som HK'ere nærmest aldrig trusler eller konflikter med fangerne. Det går mest ud over de 'blå' (fængselsbetjentene, red.). De er i frontlinjen og står for de indsatte som dem, der meget konkret begrænser deres frihed. Vi er ikke i skudlinjen, for de indsatte har en opfattelse af, at vi er der for dem, siger Dorte Witzansky.

HK'erne har meget at gøre med klientsagsbehandlingen. Det kan handle om at udbetale de indsatte løn, sekretærarbejde, administrative opgaver og hjælp ved fx indstillinger om udgang for de indsatte. Især sagsbehandlingen omkring de 240 indsatte forhold, forløbet i deres sag og registrering af den mere personlige udvikling hos de indsatte er blevet en større opgave. Og fængselsbetjentene har svært ved at nå deres administrative opgaver.

LÆS OGSÅ: [Et pip fra en insider: 8 udfordringer for mig som HK'er](#)

Afdelingssekretær Karina Maybritt Vilstrup er TR for HK Stat og har været ansat i Enner Mark Fængsel i 13 år. Foto: Lars Aarø

- Det er meget vigtigt for vores relationer og troværdighed, at vi har kontakt til de indsatte omkring deres sager, udgang og andre henvendelser. De henvendelser skal afsluttes, så den indsatte ikke føler sig overset. Når vi møder en indsat alene på fx værkstedet eller gårdtursarealet, så spørger de os om ting, de ikke vil bringe op, hvis der står en række andre fanger omkring dem. Det er svært at tale med mange på en gang, og ofte har de enkelte indsatte det så dårligt, at samtaler er meget få og meget korte, siger Dorte, der arbejder en del fra et kontor inde på selve fængselsområdet.

MANGEL PÅ RESSOURCER

De to kvinder meget glade for deres arbejde, selv om kontakten med de indsatte er blevet sværere og omgangstonen mere ”hardcore”, som de siger. De nyder stor tillid fra ledelsen, HK’erne oplever frihed i jobbet, og de er i de fleste tilfælde i stand til at kommunikere fornuftigt med de indsatte.

- Vi må desværre sige, at som vi ser det, er det fåtallet af de indsatte, som bliver gode borgere tilbage i samfundet efter afsoningen. Det skete i noget større grad før i tiden. Men nu mangler både fængselsbetjentene og vi HK’ere ressourcer til resocialisering. Vi får simpelthen ikke mulighed for at indføre de lidt blødere værdier i arbejdet med de indsatte. I perioder har vi fået projektpenge, men de er få, så vi skal have flere ressourcer og ansatte, hvis det ikke bare skal handle om opbevaring af mennesker, der ikke er ønsket ude i samfundet, siger Karina.

Afdelingssekretær Dorte Witzansky har arbejdet i Horsens Statsfængsel og Enner Mark Fængsel i alt i 36 år. Foto: Lars Aarø

LÆS OGSÅ: [NGO'er: Husk civilsamfundet i forhandlingerne om flerårssaftalen for Kriminalforsorgen](#) (eksternt link Altinget)

Mange af de ikke-alvorlige afsonere får nu fodlænke på, og psykiatrien kan ikke tage flere af de mest alvorlige tilfælde. Derfor er de indsatte i fængslerne blevet et noget andet klientel end tidligere. I HK’ernes hverdag mærker de, at folk er sølle, psykisk dårlige og savner den rette hjælp og støtte.

- Vi er alle sammen meget afhængige af hinanden i fængslet, for vi arbejder side om side i et system, hvor der naturligt er et højt stress-niveau blandt de fleste indsatte. I den stress-situation skal vi lede og hjælpe dem gennem deres opstart i fængslet, deres kommende sagsbehandling i form af drøftelse af udgang og prøveløsladelse, deres konflikter i fængslet og deres besøg

og udgange. Vi HK'ere gør derfor meget ud af at beskrive den enkeltes sagsforløb, for det er fængselsbetjentene virkelig afhængige af, siger Dorte.

FÆNGSELSBETJENTE FALDER FRA

Men fængselsbetjentene bliver stadig færre, mens der lægges flere administrative opgaver over på dem. Så der bliver mindre tid til visitation af fanger, kontakt med de indsatte og til at opfange signaler mellem de indsatte, før en konflikt bryder ud.

- Betjentene når ikke at komme i bund med sagsbehandlingen, for der er ikke nok tid til det administrative arbejde for dem. Alt skal efterhånden registreres, og den spareøvelse går ud over både medarbejderne, betjentarbejdet og de indsatte, mens det også sætter sig som stress i det meste af fængslet, siger Karina.

Den store mangel på betjente betyder, at mange sendes rundt i landet til fængsler, hvor der er akut behov for hjælp. Det gør, at mange foretrækker mere stilfærdige arbejdsvilkår som tolder, retsbetjent eller private vagter.

- Vi oplever, at den stigende forråelse i samfundet afskrækker mange fra at vælge uddannelsen til fængselsbetjent. De mange historier om overfald i fængsler er dog ikke det rette billede af vores generelt gode arbejdsmiljø. Men mange interesserede ansøgere trækker sig og vil ikke gå i gang med uddannelsen, siger Dorte.

HK'ERNE SKAL AFLASTE BETJENTENE

Men hvad kan der gøres for at ændre ved arbejdsforholdene – og for at komme ud af en situation, hvor fængselsbetjentene i stigende grad forsvinder ud af jobbet, og hvor fængsler i høj grad har udviklet sig til 'opbevaring' af de indsatte? Det har begge kvinder et godt bud på.

- Vi er som HK'ere ikke en trussel for betjentene. Vi skal aflaste dem. Det er oplagt, at hele kriminalforsorgen kunne bruge flere HK'ere til fx sagsbehandlingen. Det er vi rigtig gode til, så brug os mere til det, vi er gode til! Så kan 'de blå' arbejde fuldt ud med betjentopgaver i fængslet. De kan arbejde videre med det grundlag, vi skaber. Vi skal ikke ind over Fængselsforbundets område. Vi skal ikke lave fangetransporter, som nogen har foreslået, siger Karina.

LÆS OGSÅ: [Det er afgørende at styrke hele straffesagskæden](#)

De to kvinder har oplevet, at arbejdsmiljøet "maser sig hurtigt på". Stemningen på afdelingerne smitter af på både de overbebyrdede betjente og de

travle HK'ere. Og det øgede antal konflikter mellem indsatte tærer også på de ansatte i fængslet. Derfor vil kvinderne gerne have en mere permanent løsning, så personalet kan passe endnu bedre på hinanden igen.

- Med de færre ressourcer til rådighed kan man godt frygte for arbejdet med at tage sig af de mange indsatte. En løsning på problemet kan være, at vi HK'ere som faggruppe hjælper betjentene og tager flere og flere af deres opgaver. Vi kan byde ind flere steder. Det kunne virkelig gøre en forskel i kriminalforsorgen.

Fængselsbetjentene kan så igen fokusere på mere nærkontakt med de indsatte, på mere kontrol og på det betjentarbejde, som der ikke længere er tid til at udføre på afdelingerne, siger Dorte.

Dorte og Karina på vej rundt inden for murene på Enner Mark Fængsel. Bag ved dem ses E-afdelingen. Foto: Lars Aarø

”HK’ERNE ER LIMEN I VIRKSOMHEDEN”

Ledere på statslige virksomheder har ofte rost HK'erne for at være 'den røde tråd' og selve historikken på arbejdspladsen. HK'erne i Enner Mark Fængsel kunne være et eksempel på det samme.

- HK'erne er limen i virksomheden. Vi hører, hvad der sker på morgenmøderne og tager det med videre. Man kan sige, at de indsatte kommer og går. Det samme med betjentene og socialrådgiverne. Men HK'erne bliver, siger Dorte Witzansky.

De to kvinder har en idé om, hvad de skal hver dag. Men der sker ifølge dem altid noget andet, som de skal forholde mig til. Det giver dem en ”dejlig føling med hele fængslet”.

- Hvis der er mangel på HK'ere, så bliver 'produktionen' meget mere discount-agtig. Vi redder mange ting, fordi vi har fingrene nede i sagerne. Nøjagtige beskrivelser i sager betyder noget. Det er jo mennesker, vi har med at gøre. Det er ikke bare et sagsnummer, siger Karina Maybritt Vilstrup.

**FANGERNE VIL UD,
MEN SVANERNE VIL
IND**

Svanerne holder sig for det meste omkring den lille sø på Enner Mark Fængsel, når de ikke bliver fodret af de indsatte. Foto: Kriminalforsorgen

Det kan godt være, at fangerne i Enner Mark generelt set er nogle af de mest rå og uforsonlige indsatte i danske fængsler. Men ved rundturen på fængselsområdet mellem de enkelte bygninger dukker en anden side frem af de forhærdede dømte forbryderes personlighed.

En del af den flok svaner, som holder til ved en lille sø på fængselsområdet, har samlet sig i et hjørne, hvor de sammen med deres unger kigger forventningsfulde op mod nogle halvåbne stålpersienner.

- Det er frokosttid, så de indsatte står og smider brød ud til svanerne. De indsatte vil måske gerne uden for murene, men de ved også, at murene beskytter svanerne mod deres naturlige fjender. De indsatte har virkelig et ømt punkt for svanerne og deres unger, fortæller de to kvinder.

ENNER MARK FÆNGSEL

- Det topsikrede og lukkede fængsel er indviet i 2006 som erstatning for det gamle, nedslidte Horsens Fængsel. Der er normalt omkring 240 indsatte, men i lang tid har fængslet haft konstant overlæg (overbelægning) med ekstra køjer til flere fanger, end kapaciteten er til.
- En 1.400 meter lang og 6 meter høj betonmur med rundet top omgiver de fritliggende afdelinger af fængslet, hvor der både er et bibliotek, en købmand, en kirke, boldbane og fitness-rum. 350 kameraer overvåger konstant de indsatte på fængslets områder fra et centralt rum.
- Fængslet er opdelt i de fem afdelinger A, B, C, D og E, hvor A er arresten med indsatte, der ofte er i hurtig rotation i fængslet, før de sendes videre til andre institutioner. E er en af de mest sikrede og lukkede afdelinger i landet med nogle af de værste og mest utilregnelige forbrydere.
- B-afdelingen er fyldt med langtidsdomme og fanger, som for det meste er de 'gode' indsatte. Der afsoner de frivilligt narkofri, og de fanger som har erkendt deres lange straf og forsøger at få et liv bag tremmerne. Der er en del bandemedlemmer på de andre afdelinger. Idéen med opdelingen i flere afsnit er blandt andet opstået ud fra tanken om at adskille de stærke og de svagere fanger. Der er næsten kun tale om mandlige indsatte i fængslet, men der er nogle få kvinder i arresten.

- De store personalegrupper i fængslet er fængselsbetjente og værk mestre. Derudover er der fx ansat sygeplejersker, socialrådgivere, lærere og HK'ere.
-

LÆS MERE

Et pip fra en insider: 8 udfordringer for mig som HK'er

[05. oktober 2021 | HK Stat](#)

Der mangler midler til Kriminalforsorgen, hvor der er for mange opgaver til for få hænder. Der mangler ansatte også til de administrative opgaver, hvor forholdene er blevet ringere de senere år. Sådan lyder "et pip fra en ægte HK'er".

[Politik](#)   [Administration](#)

Nyt hold kickstarter Frontløberuddannelsen

[28. september 2021 | HK Kommunal | HK Stat](#)

20 talentfulde elever og nyuddannede er netop påbegyndt HK's Frontløberuddannelse. Målet for dem er at opnå relationer på tværs og skabe forandringer på deres arbejdspladser.

[Netværk](#)   [Administration](#)